

Norsk studentorganisasjon

Lakkegata 3 / 0187 Oslo

T: 22 04 49 70

F: 22 04 49 89

E: nso@student.no

W: www.student.no

Høringsuttalelse

Høring - NOU 2011:20 Ungdom, makt og medvirkning - Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet

”Over 145 000 ungdommer er også studenter ved høyskoler og universiteter.”

Ungdom, makt og medvirkning

Norsk studentorganisasjon (NSO) takker for muligheten til å svare på høring vedrørende NOU 2011:20 – Ungdom, makt og medvirkning. Man legger i utredningen opp til et godt utgangspunkt for ungdommers mulighet og rett til å bli hørt. NSO har i all hovedsak valgt å konsentrere sitt høringssvar omkring kapittel 3, "Skolens demokratioppdrag". I tillegg vil vi også komme inn på hva som legges i ungdomsbegrepet i kapittel 2, samt skolen opp mot personverv i kapittel 9.

Generelt

Det er ikke NSOs formål å komme med et helhetlig endringsforslag for å synliggjøre studenter som en viktig del av denne gruppen, men med bakgrunn i kommentarer som blir gitt i høringssvaret bør man konsekvent se gjennom utredningen og inkludere studentene der det allerede er snakk om elever. Dette, da det er snakk om ungdommer som studerer ved ulike former for utdanningsinstitusjoner – grunnskole, videregående skole og høyere utdanningsinstitusjoner. Utredningen burde fått frem at studenter er en viktig del av bilde når man snakker om ungdom både i form av medvirkning og makt.

Kapittel 2. Utvalgets mandat - Ungdomsbegrepet

Ungdomsbegrepet defineres i utredningen til aldersspennet fra 12 til 26 år. Det er i denne sammenheng vanskelig for NSO å forstå hvorfor man ikke med en slik definisjon ikke sier noe om denne gruppe som en del av høyere utdanning. En betydelig andel av gruppen som er definert vil ikke bare havne under begrepet *ungdom*, men er også *studenter*. Det er derfor synd at man ikke har tatt med denne gruppen når man senere i utredningen snakker spesielt om skolens demokratioppdrag. Tall fra SSB viser at denne gruppen i høst utgjorde i overkant av 145000 studenter¹. Det fremstår uforståelig at man ikke sier noe om mulighetene studentene har i samfunnet når det er snakk om en så stor gruppe mennesker. Dette gjelder spesielt siden utredningen er ute på høring, samtidig som to deler av Levekårsundersøkelsen for studenter allerede er gjort tilgjengelig, og man er kjent med hvilke samfunnsmessige utfordringer studenter står overfor. Dette gjelder spesielt muligheten til medvirkning, da mange studenter ser seg nødt til å jobbe ved siden av studiene for å ha råd til betaling av faste kostnader. I et større bilde kan dette være med å føre til at man prioriterer bort deltagelse i student- og samfunnspolitiske organisasjoner og foreninger. NSO savner en problematisering av studenters mulighet til påvirkning.

Kapittel 3: Skolens demokratioppdrag

Som nevnt i forbindelse med begrepet *ungdom*, er dette et kapittel som i mye tydeligere grad burde involvere den andelen av 19 til 26 åringene som også er studenter. Fokuset som er satt på at elevene skal ha mulighet til deltagelse i elevråd og fag om elevrådsarbeid er viktig. På denne måten er man med på å sikre også deltagelse senere, for eksempel på høyere utdanning. Vi ønsker likevel at muligheten til deltagelse og inkludering som nevnes også burde ha favnet om studenters og deres deltagelse i egen utdanning. Dette er nedfelt i Universitets- og Høgskoleloven² og sier tydelig at utdanningsinstitusjonene skal tilrettelegge for studentdemokratisk arbeid og at studenter

¹ <http://www.ssb.no/utuvh/tab-2012-01-26-02.html>

² <http://lovdata.no/all/tl-20050401-015-005.html#4-1>

også skal være representert med minimum 20 prosent i kollegiale beslutningsmyndigheter. NSO mener det burde ha kommet med inn i teksten under punkt 3.4.2., da man allerede snakker om ungdommers demokratiske deltakelse i skolen. Videre mener NSO at det er viktig at studentene selv skal styre i egne organer, som studentsamskipnaden. Etter forslag fra Kunnskapsdepartementet er det nå ytret et ønske om å frata studentene styringen i studentsamskipnaden, og dette er for NSO helt uakseptabelt, da dette er reell makt og påvirkning over studentenes egen velferdsordning.

Under punkt 3.5.2 blir deltakelse både i og utenfor skolen tatt opp. NSO er kjent med at det i dag er flere studenter ved universiteter og høyskoler som opplever utfordringer når det kommer til muligheten for kombineringsstudier og engasjement. Dette skyldes at det på flere studier stilles krav til obligatorisk undervisning, og dette later i flere tilfeller til ikke å være forenelig med å engasjere seg i studietida. Der man i videregående opplæring har mulighet for inntil 10 dager fravær i forbindelse med samfunnsengasjement finnes det ingen slike ordninger i høyere utdanning. Studentene er derimot avhengig av at lokale regelverk ved institusjonene er tilpasset slik at engasjement i studentdemokratiet eller andre samfunnspolitiske organisasjoner og foreninger lar seg kombinere med studiene. Ved mye obligatorisk undervisning er kabalen for å kombinere fag med eget engasjement vanskelig. I arbeidet for endringer av dagens system, mener NSO det er viktig at man også får inn forslag til endringer i utredningen. Det må legges til rette for at studenter som er valgt inn i verv bør ha tilsvarende muligheter for engasjement, involvering og medvirkning som elver i tidligere utdanningsløp. Dette må inn i "Ungdom, makt og medvirkning".

Det fremkommer av utredningen at utvalget er kritiske til et incentiv der verv i samfunnsretta eller politisk organisasjoner skal gi tilleggs poeng ved opptak til høyere utdanning. NSO stiller seg bak innvendingen, og mener elever som har hatt mulighet til å engasjere seg ikke skal ha et fortrinn foran andre elever når det kommer til søking inn på høyere utdanning. Det vil være vanskelig å sette grenser for hvilke former for engasjement som skal kvalifisere til tilleggs poeng ved studiesøking. Der sosiale og andre forskjeller spiller inn for muligheten til engasjement ved siden av utdanning, vil dette gi ulike utgangspunkt for inntak til studier. Man bør i stede ha god tilrettelegging for at ungdom har like muligheter til engasjement og at engasjementet ikke kun skjer som et ledd i et slik incentiv.

Senere i utredningen skriver man om muligheten til deltakelse for unge med minoritetsbakgrunn og unge med fysisk funksjonshemming. Dette er grupper som skal ha like muligheter til å delta og engasjere seg mens de er i utdanning, som annen ungdom. Kapitlet bør derfor si noe om hvordan man tilrettelegger for å gjøre det lettere for gruppene å delta. Organisasjonslandskapet bør ha lik mulighet for engasjement for all ungdom, enten det har tilknytning til utdanningen eller studie man går på, eller det foregår på fritida. NSO mener dette burde vært synliggjort bedre gjennom utredningen.

NSO vil påpeke at det er viktig at alle elever i grunnskole og videregående opplæring får grunnleggende demokratisk opplæring, og at det ikke er en god løsning å legge dette ansvaret inn i et eget fag. Demokratisk opplæring er et felles ansvar.

Kapittel 8: Personvern og utdanning

Kapitlet tar i utgangspunktet for seg personvern opp mot nye medier. Under punkt 8.4.5 om skolen og personvern kommer man likevel inn på at det må forhindres at elevers personvern krenkes, og at kunnskap om personvern derfor må tas med inn i undervisningen. Her mener NSO at det finnes gode eksempler på at man bør tenke på personer enda videre, og også få inn studentperspektivet på en god måte. Allerede i høst opplevde utdanningsinstitusjoner å bli kontaktet av rekrutteringsbyrå som ønsket tilgang på informasjon om studentene til bruk i rekruttering. Etter at institusjonene nektet å gi fra seg listene, vedtok Kunnskapsdepartementet at listene likevel skulle deles ut til rekrutteringsbyrået. Tross i at flere institusjoner nektet å gi fra seg listene, vitner dette om hvor vanskelig det vil være for studenter å sikre seg mot at personopplysninger blir distribuert ut. Utredningen burde derfor også omhandlet hvordan informasjon om både elever og studenter blir behandlet, slik at man ikke trenger å være usikker på hvor slik informasjon kan ende opp når man først har blitt en del av utdanningslandskapet. I slike tilfeller holder det ikke med et personvernombud, slik utvalget foreslår. Man må sikre regelverk som sier at personopplysninger om elever og studenter ikke kan distribueres ut, og er å anse som konfidensiell informasjon for utdanningsinstitusjonen. På denne måten vil man sikre at personvern til elever og studenter ikke krenkes.